

THE
SUNDAY TIMES
BESTSELERIS NR. 1

MINIATIŪRISTAS

Romanas

JESSIE BURTON

baltos lankos

JESSIE BURTON
MINIATIŪRISTAS

ROMANAS

Iš angļu kalbos vertē Marius Tauba ir Emīlija Ferdmanaitē

baltos lankos

Beldimas į duris pažadina ją iš besisukančių minčių.

– Aš paklausiau Oto, – iškišusi galvą pro durų plyšį, sako Kornelija. Ji sudvejoja pamačiusi pabrinkusius Nelos paakius. – Jis nepaliko atidaryto lango, ir aš nepalikau...

– Aš nieko nekaltinu, Kornelija.

– Jis gali parsukti.

– Neparskris. Aš buvau kvaiša.

– Štai, – taria Kornelija, paduodama paketėlį, pažymėtą saulės ženklu. – Buvo paliktas jums prie durų.

Nelos kraujas užkaista. „Atrodo, tarsi ji mane girdėtų, – galvoja ji, – netgi kai aš nekalbu. Ką ji bando pasakyti?“

– Ar tai Džekas ją atnešė? – klausia Nela, jos pirštai ant siuntinio švelniai virpa, nekantraudami ją praplėšti.

Nuo vardo Kornelija krūpteli, neatitraukdama akių nuo drebančios ponios rankos.

– Jis jau buvo ten, kai aš ėjau plauti laiptų, – sako ji. – Drįstu pasakyti, kad tas anglas laikosi atokiai. Madam, kas tose siuntose?

Nela supranta, kad ji dar nepasirengusi dalytis moterimi iš Kalverstrato. Atmetusi net mintį apie privatumą, dabar ji tai brangina, trokšdama likti viena su tuo, ką miniatiūristė turi parodyti.

– Nieko. Figūrėlės, kurias užsakiau savo lėlių namui, – at-sako ji.

– Figūrėlės?

– Gali eiti.

Kai Kornelija, paskutinį kartą žvilgtelėjusi per petį, išeina, Nela išverčia pakuotę ant lovos. Ji niekaip nesitikėjo išvysti to, ką mato.

Ant mėlyno aksomo juostos suguldytos aštuonios lėlės. Nepaprastai tikroviškos, nepaprastai subtilios; tai žmogui nepasiekiamo tobulumo daiktai. Paimdama vieną iš jų į ranką, tarsi ji galėtų sulūžti, Nela jaučiasi kaip milžinė. Jos delne guli Johanas, ant plačių pečių tamsios indigo spalvos apsiaustas, viena ranka sugniaužta į kumštį. Kita ranka atgniaužta, delnas siūlantį ir kviečiantį. Jo plaukai ilgesni, nei Nelai teko matyti, siekia jam kiek žemiau pečių. Dėl tamsių akių ir šešėlių veide, jis atrodo silpnėsnis nei realiaame gyvenime. Jam prie juosmens kabo didelis monetų kapšas, ilgumo beveik sulig koja, o jis pats kiek liesėsnis. Kapšas apkrauna klubo sąnarius ir sveria jį palinkti į vieną pusę.

Pačios Nelos lėlės plaukai išlindę iš po kepuraitės, tikrovėje to nebūtų. Vilkinti dailią pilką suknelę, jos miniatiūra žiūri tiesiai aukštyn, veide sustingusi lengva nuostaba. Vienoje mažytėje rankeje ji laiko tuščią narvelį atidarytomis dūrelėmis. Nela pajunta keistą jausmą, lyg kas adatomis iš vidaus badytų odą.

Kitoje lėlės rankoje – mažytis raštelis, parašytas dailiomis juodomis didžiosiomis:

VISKAS GALI PASIKEISTI

Nebepajėgdama ilgiau žiūrėti į miniatiūrinę save, Nela nukreipia žvilgsnį į Korneliją, žavėdamasi mėlynomis tarnaitės akimis, žvelgiančiomis į ją su kažkokiu linksmumu. Viena Kornelijos ranka pakelta prie veido, o geriau išžiūrėjus, matyti prie lūpų pridėtas pirštas.

Kitas – Otas, jo plaukai padaryti iš dažytos ėriuko vilnos. Atrodo vikresnis už Johaną ir – taip pat – yra lieknėsnis nei realiame gyvenime. Nela paliečia jo rankas; po paprastu tarno apdaru slepiasi išdrožinėti raumenys. Ji greitai atitraukia pirštus.

– Otai? – taria garsiai ir, lėlei neatsakius, pasijunta kvailai.

Tada paima Mariną, pilkos jos akys įsmeigtos į nematomą horizontą. Be abejonės, tai ji – siauras veidas, o oficialiai sučiaupta burna laiko beprasiveržiančią mintį. Jos drabužiai labai tiksliai niūrūs: juodas aksomas, didelė paprasta nėrinių apykaklė. Tarsi užkerėta, Nela pirštais liečia liaunus Marinos riešus, laibas rankas, aukštą kaktą ir griežtą kaklą. Prisiminusi Kornelijos išduotą paslaptį, Nela čiupia po griežtais Marinos apdaraus švelnų pamušalą. Jos pirštai paliečia švelnų sabalo kailį.

„Gerasis Dieve, – galvoja ji. – Kas gi čia dedasi?“ Čia daugiau, nei miniatiūristė kada nors sau leido. Auksinis raktelis, siūbuojantis lopšys, du šunys – be abejonės, tai galėtų būti malonios gyvenimo pirklio namuose detalės. Bet šitai – šitos lėlės – yra kitokios. Iš kur miniatiūristė žino, ką Marina dėvi arčiausiai kūno ar kad Pibas išskrido?

„Galvojai, kad esi užrakintoje dėžėje, esančioje užrakintoje dėžėje, – taria sau Nela. – Bet miniatiūristė tave mato – ji *mato mus*

visus.“ Drebančiu pirštu braukdama per Marinos sijoną (atrodo, pasiūtas iš geriausios juodos vilnos, kokią galima nusipirkti), ji paslepia savo mošą tolimajame miniatiūrinio salono kampe, už kėdės, kur jos niekas nepamatys.

Kita – kiek žemesnė už Johaną vyro figūrėlė, su kardu ir plačiakrašte skrybėle, vilkinti šv. Jurgio gvardiečio livrėją. Veidas didžiulis, ir, nepaisant, kad trūksta ryškaus panašumo į išpurtusį kūną, visiškai aišku, kad tai Fransas Mermansas. Toliau – Agnesė, su vapsvos liemeniu ir iš mažyčių spalvoto stiklo šukių padarytais žiedais ant pirštų. Jos veidas siauresnis, nei Nela prisimena, tačiau ant juodo antgalvio baltai išsiuvinėti pažįstami smulkūs perlai. Ant kaklo kabo didelis kryžius, o vienoje rankoje ji laiko ne didesnę už skruzdėlę kūginį cukraus gabalą.

Aštunta ir paskutinė figūrėlė, iškritusi iš aksominės medžiagos, priverčia Nelą šūktelti. Pakėlusi ją nuo grindų, Nela aiškiai mato, kad tai – Džekas Filipsas, su savo odiniu švarku ir baltais marškiniais, atraitotais rankogaliais, kojos apautos odiniais batais. Plaukai susitaršę, lūpos raudonos kaip vyšnios. „Kodėl miniatiūristė norėtų man priminti šį siaubingą jaunuolį? – svarsto Nela. – Kodėl turiu jį turėti savo namuose?“

Bet iš į ją spoksančių lėlių, galingų miniatiūrų, atsakymo nesulaukia. Nela iš paskutiniųjų stengiasi ramiai žiūrėti į šiuos su rūpesčiu ir įžvalgumu pagamintus veikėjus, gulinčius ant aksominio audinio. Vieną po kito ji išdėlioja juos tamsiuose lėlių namo kampuose.

Juk juose tikrai nėra piktų kėslų? Ji labai stengiasi save tuo įtikinti – tačiau čia yra kažkas nesuvokiamo, kažkokia išsakyta žinia, kažkas neapčiuopiamo. Tai daugiau nei paprasta imitacija.

Liko vienas juodas, mažesnis už kitus ryšulėlis. Nela beveik nedrįsta jo išvynioti, tačiau akstinas pernelyg stiprus. Tačiau, išvyniojus

medžiagą, atrodo, ji tuoj apalps. Ten guli mažas žalias paukštelis, žiūrintis į ją ryškiomis juodomis akimis, jo plunksnos tikros, pasisavintos iš ne tokio laimingo gyvūnėlio. Kojos su nagais padarytos iš vielos ir padengtos vašku, jas galima lankstyti ir patupdyti jį bet kur.

Jos pasaulis traukiasi, ir tuo pat metu atrodo gremėzdīskesnis nei bet kada.

Ji apsisuka aplinkui – nejaugi miniatiūristė yra jos kambaryje ir slepiasi po lova? Nela pasilenkia pasižiūrėti, staigiu judesiu atitraukia užuolaidas nuo sienos, lyg bandytų ją užklupti netikėtai, netgi pasižiūri už lėlių namelio užuolaidų. Bet ji randa tik tuštumą, besišaipančią iš jos noro tikėti. „Tu esi Nela, Debesų Pie-menė, – priekaištauja sau, – su savo fantazijomis ir įsismarkavusia vaizduote. Turėjai palikti tą Asendelfto mergaitę praeityje.“

Pro langą matyt gatve einantys žmonės. Šiandien Herengrachtas šurmuliuoja, nes ledas nutraukė lengvą susisiekimą kanalu. Silkių pardavėja gatvės kampe mindžikuoja nuo kojos ant kojos, ponios ir ponai eina su savo tarnais, susigūžę nuo geliančio šalčio. Keli praeidami žvilgteli į Nelą, atsukę veidus kaip snaiges į dangų.

Nela žiūri tolyn į tiltą. Ji įsitikinusi, kad matė šviesių plaukų blyksnį. Odą vėl pradeda dilgčioti, susuka vidurius. Ar tai ji? Šiame Herengrachte gale susirinkusi nemaža minia eina per tiltą. Nela pasilenkia pro langą. Tai *ji* – ta švytinti galva, besislepianti tamsių figūrų grūstyje, šaltyje greitai juda pirmyn.

– Palauk! – pro langą šaukia Nela. – Kodėl tu taip su manim elgiesi?

Gatvėje kažkas pradeda kikenti.

– Gal ji lunatikė? – klausia moteris. Nela jaučia, kaip degina šis neteisingas ir siaubingai atidus nužiūrinėjimas.

Tačiau šviesiaplaukė jau pradingo, palikusi abu neatsakytus klausimus skambėti ore.